

VARDARI II

SIRI PETTERSEN

HOPEAKURKKU

SUOMENTANUT EEVA-LIISA NYQVIST

HERTTA KUSTANNUS
HELSINKI

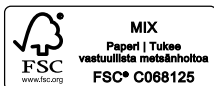
© Siri Pettersen 2023 by Agreement with Grand Agency
Norjankielinen alkuteos *Sølvstrupen (Vardari 2)*
Suomenkielinen laitos © Eeva-Liisa Nyqvist & Hertta Kustannus Oy 2024

Pohjoismaiden ministerineuvosto on tukenut teoksen suomentamista.

ISBN 978-952-406-057-8
KL 84.2

Kansi ja kartat: Siri Pettersen
Kannen muokkaus: Tuija Lappalainen
Karttojen muokkaus: Sisko Honkala
Taitto: Hertta Kustannus
Painopaikka: Printon, Tallinna 2024

*Isoäidilleni,
joka saattaa ehtiä lukemaan tämän,
vaikka onkin nähnyt viimeisen yönsä
jokaisena yönä kolmen viime vuoden ajan.*

*Ja sinulle. Sinulle, joka olet vihainen. Sinulle, jolla on
sydämessäsi möykky puhdasta raivoa, koska olet kokenut
vääryyttä, jota mitkään sanat eivät voi korjata. Sinulle, joka
joudut uhraamaan kaikki voimasi voittaaksesi myrkyllisen vihan
joka ikinen kerta kun heräät.
Tämä kirja on sinulle.*

KELLARISSA

Juva veti vivusta ja kuuli jalkajousen napshtavan rauhoittavasti. Hän tuki sen perän rintaansa vasten valmiina reagoimaan. Kuunteli.

Kuolleen miehen torvi kaikui synkeää varoitustaan Náklavin yllä ja miehet puuskuttivat hänen takanaan, mutta muuten kaduilla oli huolestuttavan hiljaista ja rauhallista. Ei itkua, ei kauhistuneita mutta uteliaita sivustaseuraajia, ei huutelua ikkunoista. Ei edes hämärässä kesäyössä kotia kohti hoippuvia humalaisia.

Suurenmoiset kivitalot tuuppivat toisiaan täyteen rakennetulla Kuninkaankukkulalla kurkottaen mahdollisimman korkealle mutta saattamatta kuitenkaan Náklan linnaa häpeään. Mikään ei viitanut siihen, että tätä hyväosaisten katua olisi milloinkaan piinannut susitauti.

Juva pystyi aistimaan Skarrin, joka katseli häntä keltaisilla, pelottomilla sudensilmillään, mutta hän ei tuntenut uhkaa, vain varmuutta siitä, että joku tulisi. Sydän takoi ikuista varoitustaan: *odota vain... odota vain... odota vain...*

Juva nojautui lähemmäksi Nolania. ”Olemmeko oikeassa paikassa?”

Nolan kaivoi esiin aivan liian epätarkan kaupunginkartan. ”Ylempi Kuninkaankukkula 9. Juoksupoika tuli suoraan vahtikopilta ensimmäisen varoituksen jälkeen. Eivät yleensä jää odottamaan kolmatta.”

Juva katseli heidän edessään levittäytyvää taloa. Vanha komea rakennus turvassa muurin ja kaariportin takana. Sisäpiha ja kaikki. Hän nappasi kartan Nolanin kädestä ja käänteli sitä käsissään. Nimi ja osoite oli kirjoitettu häthätää reunaan.

”Girding?”

Nolan katsoi Juvaa kuin tämä olisi unohtanut oman nimensä.

”Gisting. Hjarn Gisting. Valtakunnanneuvoston miehiä, Juva.”

”Sillä lailla”, Lok mutisi.

Juva kurkisti sisään portin pienten välistä. Jos valtakunnanneuvoston jäsenen talossa oli susitautinen, tapahtumat etenivät harvinaisen hiljaisesti.

”Olisiko tämä väärä hälytys?” Juva kysyi, vaikka epäilikin sanojaan. Väärät hälytykset olivat harvinaisia.

Hanuk nauroi käheää nauruaan, joka toi aina Juvan mieleen harakan. ”Tai ehkä he ovat lahjoneet potilaan lähtemään jonnekin muualle?”

Lok puuttui hirtahtaen puheeseen. ”Tai antaneet piruparalle paikan valtakunnanneuvostosta. Eihän siellä kukaan mitään erikoista huomaisi.”

Juva vilkaisi häntä. Lok oli aina valmis pilaillemaan ylempiensä kustannuksella, mutta raha sen enempää kuin valtakaaan ei kyennyt hillitsemään susitautia. Juva tunsikin kasvavaa levottomuutta.

”Tai ehkä kaikki ovat kuolleet”, hän sanoi.

Miehet vakavoituivat kuin olisivat olleet vainajaa upottamassa. Nolan katsoi taakseen. ”Missä he Gaulan tähden viipyvät?”

Lok hieroi silmiään rystysillään. ”En käsitä, miksei Home muuta meidän luoksemme tai Broddmarille, silloin kaikki olisi helpompaa.”

”Syytä siskoa”, Nolan vastasi. ”Hän uskoo meidän palvovan paholaista.”

”Meidän?” Juva katsoi Nolania. ”Eikö hän ole sama nainen, joka seurusteli sen törpön kanssa, joka tunki mukaamme Mustaan metsään keskitalvella? Veritrokarin, joka piilotteli lasipulloa saappaassaan?”

Nolan hymyili ivallisesti ja piirsi Jolin kehän rintaansa. ”Hän on

kuulemma uudestisyntynyt. Otti vettä uudelleen ja on tätä nykyä synnitön.”

Juva pyöritteli silmiään ja näki jonkun kurkistavan vastapäisestä ikkunasta. Ovi lukittiin. Joku paukutti hermostuneena naapurinsa ovea. Rikkoutuneen yörauhan ääniä. Huhu metsästäjistä leviäisi pitkin katua, samoin kuin järkyttävä ymmärrys siitä, että *se tapahtui tällä kertaa heille*.

Juva kuuli juoksuaskeleita ja tarttui jalkajouseen kaksin käsin, mutta tulijat olivatkin vain Broddmar ja Home, jotka lähestyivät heitä puuskuttaen. Home kuivasi hikeä kiiltävältä päälaeltaan ja haukkoi henkeään. ”Tietysti se on... korkeimmalla kohdalla...”

”Liikaa portaitako?” Nolan kysyi näennäisen viattomasti.

Broddmar vilkaisi häntä. ”Olin kiivennyt kaikki Näklavin portaat jo ennen sinun syntymääsi, poika.”

Juva livahti portista ja katseli ympärilleen sisäpihalla. Hän kuljetti sormeaan jalkajousen perää pitkin ja tarkisti, että nuoli asettui kunnolla uraan. Broddmar tuli hänen luokseen. ”Aistitko mitään?”

”En minä silloin olisi odotellut.” Juva meni ovelle ja tarttui kolkuttimeen. Kaksirivisiin liiveihin pukeutunut mies tuli avaamaan silmin nähdessä helpottuneena. Juva tunsu katseen hyvin. Mies takertui väärään turvallisuuden tunteeseen kuin Juvan asu yksin olisi voinut pelastaa hänet susitautiselta. Ohut kerros kulunutta nahkaa silkkaa hulluutta vastaan.

Mies astui sivuun ja päästi heidät sisään. ”Tervetuloa! Herra ottaa teidät vastaan pian.”

Pian?

”Onko kuolleita tai loukkaantuneita?” Juva kysyi ja asteli halliin.

”Ei varjalkoon, ei tilanne niin paha ole!” Palvelijan katse osui Juvan punaiseen asuun. ”Ei ainakaan vielä.”

Juva veti huppunsa alas ja katseli ympärilleen. Portaikko kääntyi kohti toista kerrosta, ja lukuisat kaarikäytävät tekivät selväksi, että sopivia piilopaikkoja oli enemmän kuin tarpeeksi. Huone oli kalliisti sisustettu, mutta mikään ei ollut niin suurta, että sen taakse olisi voinut piiloutua. Yhdellä seinustalla kohosi vaurauden todisteena

puinen kaappi, jossa oli kello. Siihen oli upotettu myös tiimalasi aivan kuin omistaja ei olisi luottanut pelkkään kellotauluun.

Hanuk kohotti kättään tarttuakseen siihen. Juva rykäisi ja Hanuk veti kätensä takaisin. Juva antoi miehille merkin ja he levittäytyivät tarkistamaan, ettei kaarikäytävissä piileskellyt susitautisia.

Huoneeseen astui valkoiseen paitaan pukeutunut mies. Hänellä oli harmaat hiukset ja hän puristi kädessään hiilihankoa. ”Jól olkoon ylistetty, siinähan te olette!”

Hän ojensi kättään ovensuussa epäröivänä seisovan naisen ja pikkutyön suuntaan. He olivat pukeutuneet lämpimästi, selvästikin valmiina poistumaan välittömästi talosta. ”Minä olen Hjarn Gisting, tässä on ihmeellinen vaimoni Auga ja pojantytäreni Brina. Ja tekö olette maineikkaat metsästäjät? Náklaivin verenvuodattajat, vai oletteko te punapukuiset ainoat, jotka...?”

Hänen katseensa siirtyi Juvasta Broddmariin ja takaisin kuin esittelyä odottaen. Juva tunsu kärsivällisyytensä olevan loppumassa. ”Oletko susitautinen, Hjarn?” Juva kysyi ja toivoi sanojensa pistävän mieheen puhtia.

”En! Ei, en tietenkään ole”, Hjarn vastasi loukkaantuneena ja osoitti hiilihangolla ovea portaiden alla. ”Se nainen on viinikellarissa lukkojen takana. Ei voi vahingoittaa ketään.”

”Ketään ihmistä siis”, vaimo sanoi. ”Viinikellari on omaisuusien arvoinen.”

Juva meni ovelle ja painoi korvansa puuta vasten. Hän ei kuullut mitään, mutta tiesi hiljaisuuden valehtelevan. Jokin kiertelee hänen sydäntään kuin höyry pakkasessa. Miehet kerääntyivät hänen ympärilleen, ja Juva nyökkäsi heille hienovaraisesti vahvistaakseen asian.

”Kuka hän on?” Broddmar kysyi.

Auga peitti pikkutyön korvat käsillään ennen kuin vastasi. ”Kukaan tässä talossa ei ole milloinkaan käyttänyt verihelmiä! Emme olisi milloinkaan palkanneet häntä, jos olisimme arvanneet... Mildre on kokkimme, hänellä oli mitä parhaimmat suosikset ja hän leipoo ihastuttavia linnakakkuja...”

”Onko hän yksin?” Juva keskeytti. Hän ei halunnut tietää yksityiskohtia. Mitä enemmän hän tiesi, sitä pahempaa kaikki oli. Nyt hän joutui tappamaan muutakin kuin susitautisen, hän joutui tappamaan Mildren, joka leipoi linnakakkuja.

Hjarn laski hiilihangon kädestään ja pani sen seinää vasten. ”Alhaalla ei ole ketään muuta. Tein myöhään töitä, elämme... raskaita aikoja. Kehäkaartiin uppoaa rahaa ja väkeä ja kaupunginneuvosto on äskettäin menettänyt yhden jäsenistään susitaudille. On kuin millään ei olisi mitään rajaa.” Juva luki miehen katseesta äänettömän moitteen ennen kuin tämä jatkoi. ”Kuulin meteliä ja tulin työhuoneestani, ja... Niin, hetihän minä näin, että jokin oli vialla. Hän hikoili, ja...”

Hjarn nielaisi. ”Hampaat, ymmärrättehän? Hän rynkytti ovea kuin hullu, joten heitin avaimen häntä kohti lattiaa pitkin. Oli kuin hän ei olisi muuta tahtonutkaan kuin päästä sinne alas, se tässä oli erikoisinta... Niin, lukitsin oven tietysti heti, kun hän oli alhaalla.”

”Millaista alhaalla on?”

”No, jaa, kellari on kiinni Kuninkaankukkulan muurissa, joten se on vanha, itse asiassa 900-luvulta, katto on holvattu ja varsin komea ja se...”

Juva oli luovuttamaisillaan. ”Huoneet! Montako huonetta? Onko siellä ikkunoita, joista voi paeta? Jotain minkä taakse piiloutua? Jotain mitä voi käyttää aseena?”

”Ai, ymmärrän... Portaiden alapäässä on käytävä, jonka toisella puolella on ruokavarasto ja toisella puolella viinikellari. Viinikellari on tämän hallin kokoluokkaa, mutta se on jaettu osastoihin, lajittelen mieluusti viinit alueen mukaan...” Mies kohtasi Juvan katseen ja kiiruhti jatkamaan: ”Mutta ei aseita, tietenkään.”

Paitsi ne pullot.

Skarr livahti palvelijan ohi, jolta pääsi nikotus. ”Haen lyhdyt”, mies vinkaisi. Se olikin järkevintä, mitä siihen mennessä oli sanottu.

Pikkutyttö otti pari askelta Juvaa kohti. ”Aiotko tappaa Mildren?”

”Ei, ei hän tietenkään aio!” Auga vastasi ja nosti kätensä rinnalleen. Hän katsoi Juvaa haastavasti. ”Vai aiotko?”

Juva katsoi Brinaa. Useimpien mielestä valhe olisi ollut helpoin

vaihtoehto, ja hän tiesi sen. Mutta useimmat eivät olleet kasvaneet verenlukijoiden kanssa ja kuulleet siksi valheita koko elämänsä.

”Isoäitisi on oikeassa”, Juva sanoi. ”Mildreä ei enää ole olemassa. Se, jonka tapamme, on jotain aivan muuta.”

Pikkutyttö katsoi isoäitiään kuin odottaen, että tämä kiistäisi karun totuuden, mutta niin ei käynyt.

Palvelija palasi, kiersi Skarrin kaukaa ja ojensi lyhdyt Nolanille ja Lokille.

Juva väänsi avainta ja avasi oven. Skarr tuijotti pimeyteen ja alkoi murista. Juva ei tarvinnut eläintä löytääkseen susitautiset. Hän oli nykyään itse taitavampi, mutta susi oli todiste, jonka muut ihmiset ymmärsivät. Ja myös uskollinen ystävä, joka ei ollut väistynyt hänen rinnaltaan Yra-juoksun jälkeen. *Grífin lähdön jälkeen.*

Juva kiinnitti hihnan suden valjaisiin ja ojensi sen palvelijalle. ”Pidä se kiinni, kun olemme alhaalla. Ja se on sitten vahva...”

Mies kalpeni kuin Juva olisi pyytänyt häntä hyppäämään Jumal-sillalta, mutta otti kuitenkin hihnan ja piteli sitä käsivarrenmitan päässä.

Juva laskeutui pari askelta. Portaikko oli ahdas ja mutkitteleva ja tuntui imevän itseensä lyhtyjen valon. Juva nosti jalkajousen kasvojensa eteen. Liike kiristi rinnan arpea, jonka Gríf oli aiheuttanut ennen kuin oli kadonnut ikiajoiksi.

Juva puri hammasta ja keskittyi pelkoon. Se oli tervetullut tunne. Siihen saattoi luottaa. Se oli sykkivä elonmerkki sen rotkon reunalla, joka hänen elämänsä nykyään oli. Hän jatkoi alaspäin hiljaa ja kuulostellen. Epävarmuus kalvoi aina pahimmin. Se, ettei koskaan voinut tietää, mitä tuleman piti. Vastassa saattoi olla vanha, nuori, hämmentynyt tai raivohullu...

”Varautukaa pahimpaan”, hän kuiskasi. Nolan oli niin lähellä, että Juva saattoi tuntea, kuinka hän terästäytyi. Juvalla oli takanaan lämmin ja turvallinen seinä. Miehet. Parhaat.

Ilma kylmeni joka askeleella, kunnes Juva tuli portaiden alapäähän. Hän astui murskaantuneen viinipullon yli ja kääntyi kohti ainoaa kuulemaansa ääntä. Vaimeaa maiskutusta. Kuin joku olisi

astellut mudassa. Mutta ketään ei näkynyt hyllylabyrintissä. Pullojen täyttämät hyllyt kimalsivat hänen ympärillään ja kellari oli täynnä happamien marjojen voimakasta tuoksua. Juva antoi miehille merkin, ja he hajaantuivat hänen kummallekin puolelleen.

Huone tuntui kapenevan kuin seinät olisivat kutistuneet jalkajousen ympärille. Mitään muuta ei ollut olemassa. Sormi salpa-raudalla. Nuolen kärki. Sydän vapisi rinnassa kuin alastomana kylmyydessä. Tunne ei ollut läheskään yhtä voimakas kuin silloin, kun lähellä oli iäisiä, mutta herätti enemmän levottomuutta.

Ääni voimistui. Hän oli lähellä.

Juva pysähtyi kaatuneen hyllyn ja tien tukkivan pullokan eteen. Monet pulloista olivat murskana. Pari pientä tynnyriä oli haljennut kuin kallot. Juvan onnistui juuri ja juuri olla kompastumatta niihin. Vaimea ääni aivan hänen vieressään paljasti, ettei Home ollut pystynyt samaan.

Maiskuttelu loppui äkisti. Yksinäinen tyhjä pullo kieri lattian poikki.

Juva nyökkäsi Broddmarin mukaansa ja osoitti, että muiden piti mennä toista kautta. He kiersivät hyllyt omilta puoliltaan ja olivat törmätä naiseen.

Mildre...

Nainen istui lattialla viinilammikossa ja kalusi luuta. Naisen villi, valpas katse vaelsi heidän välillään, mutta hän ei liikkunut. Ruoka oli tärkeämpää. Kaikesta päätellen hän oli koettanut juoda puolen viinikellaria, mutta se ei ollut tyydyttänyt nälkää.

Hän oli viisissäkymmenissä ja pukeutunut viinistä läpimärkään esiliinaan. Juva ymmärsi äkkiä, että nainen kalusi omaa käsivarttaan.

Broddmar tarttui Juvaan kuin tukien tätä tai kenties itseään. ”Voi Drukna...” Home kuiskasi. Lok perääntyä ja oksensi. Mildre jatkoi luun kaluamista äännellen kuin rintaa imevä vauva ja selvästikin tuntematta kipua.

Juva kylmetti mielensä ja tähtäsi Mildreä jalkajousellaan. Nuoli väräsi hänen tähdätessään, ja hän laukaisi. Veri kohisi korvissa, eikä hän kuullut laukaisun ääntä. Mutta hän näki nuolen pureutuvan rin-

taan. Mildre kaatui taaksepäin ja jäi makaamaan selkä murtuneena tynnyrin päälle. Kädestä vuotava veri pisaroi lattialle levinneeseen viiniin. Näytti siltä kuin hänestä olisi vuotanut käsittämättömät määrät verta.

Juva veti henkeä. Keuhkoja kirveli. Hän oli unohtanut hetken aikaa hengittää. Sydän ravisteli pinnastaan viimeisetkin härmät sairaan kuoltua. Juva taittoi jalkajousensa kokoon, kiinnitti sen valjaisiinsa ja irrotti verileilit selästään.

”Hän elää!” Home huusi.

Juva kohotti katseensa ja näki verisen käden tarttuvan Broddmarin sääreen. Hän pudotti verileilit ja heittäytyi Mildren päälle. Nainen makasi sätkien hänen allaan. Broddmar potki kuumeisesti. Portaista kuului hirvittävä meteli. Jotain meni rikki. Joku huusi. Juva hapuili puukkoa vyöltään mutta ei voinut nousta allaan kamppailevan Mildren päältä. Sitten hän luuli Mildren murisevan, mutta se olikin Skarr. Turkin ja lihasten muodostama vuori syöksyi paikalle ja tyrmäsi heidät molemmat. Juva pääsi jaloilleen ja tuijotti sutta. Se oli iskenyt hampaansa Mildren kurkkuun ja piteli kiinni. Iho käpristyi sen kuonon ympärillä, kun se odotti uhrin antavan periksi. Se lakkasi murisemasta. Päästi irti ja istuutui kuin mitään ei olisi tapahtunut. Kieli pyyhkäisi hampaita.

Juva poimi verileilit lattialta nopeasti estääkseen itseään vapisemasta, ja Nolan tuli hänen avukseen. Broddmar oli tutkivinaan säärtään. Aivan kuin kaikki eivät olisi ymmärtäneet, ettei hänestä enää ollut tähän työhön. Hän ei ollut palannut entiselleen saatuaan tietää, että susitautisilla olisi ollut mahdollisuus, jos he vain olisivat saaneet verta siltä kirotulta hirviöltä, jonka Juva oli vapauttanut vankeudestaan.

Nolan sitoi Mildren jalat yhteen ja nosti ne olalleen. Piteli tätä niin pystysuorassa kuin kykeni. Juva pani leilin terävän suukappaleen naisen kaulalle ja iski sen syvälle. Verileili pullistui hitaasti hänen sormissaan.

Lok jäi seisomaan kädet reisillään kuin ei olisi ollut varma, oksentaisiko uudelleen. Hänen vatsansa ei ollut koskaan kestänyt näitä

hommia. Susi oli susi ja ihmiset ihmisiä, eikä hän ollut koskaan pysynyt sisäistämään muutosta.

Home alkoi kävellä kehää kuin levoton karhu. Hän hieroi kourallaan paljasta päälakeaan. Hän oli saanut tarpeekseen. He kaikki olivat saaneet tarpeekseen. Juva saattoi aistia sen.

”Onko tämä meidän syytämme?” Home kysyi lopulta. ”Kuinka kauan pitempään ne voivat jatkaa, iäisten olisi pitänyt jo kuolla, joka ikisen!”

”Home...” Nolanin ääni oli varoitus, joka sai Homeen entistä enemmän suunniltaan.

”Kai sitä kysyä saa! Eikö koko jutun juju ollut lähettää se olento kotiinsa? Päästä eroon hänen verestään niin että iäiset kuolisivat pois? Ei iäisiä, ei verihelmiä – ei verihelmiä, ei susिताutia. Mutta heitä on nyt enemmän kuin milloinkaan!”

”Tämä vie aikaa, Home. Tajuatko?” Nolan voihkaisi ja korjasi Mildren jalkojen asentoa. ”Eivät ne yhdessä yössä katoa, ja niin kauan kuin on saastunutta verta, sitä käytetään verihelmissä. Se paska on aivan liian tuottoisaa. Ja vardarien kuoltuakin mustan pörssin tyhjentäminen vie oman aikansa.”

Lok terästäytyi. ”Silti... Ei hän väärässä ole. Kauanko siitä jo on, kun...”

”Käyn sanomassa, että vaara on ohi”, Hanuk sanoi.

Juva tunsu pahan maun suussaan. Hanukin yritys keskeyttää kysymys oli niin selvä. He välttelivät kuin susिताutia sitä nimeä, joka jatkuvasti kalvoi Juvan ajatuksia.

Kun Grif lähti. Siitä, kun ikuisen elämän lähde lähti Náklavista.

Juva irrotti täyttyneen verileilin vainajan kaulalta ja työnsi uuden sisään. Hän oli kehittänyt taitavammaksi. Osasi vaihtaa leilin nopeasti, ilman sotkua.

”Satakaksi päivää”, hän sanoi.

Kukaan ei vastannut, ei ollut mitään sanottavaa. Home oli oikeassa. Lok oli oikeassa. Äiti oli kuollut Gyta-kuun kahdeksantena päivänä, eivätkä vardarit olleet saaneet pisaraakaan verta sen jälkeen. Parhaassa tapauksessa heillä oli puoli vuotta elinaikaa, ja kuolevilla

iäisillä pitäisi olla aivan muuta ajateltavaa kuin verihelmien myyminen.

”Joten mistä niitä tulee aina vain lisää?” Home kysyi.

Juva työnsi korkin paikoilleen ja kiinnitti verileilit selkäänsä. Kaupunki oli niin täynnä susitautisia, ettei Näkla-kehän käyttämiseen tarvittu enää susia. Portit toimivat pelkällä sairaiden verellä, ja se oli katkera totuus nyt, kun sudenverikin olisi riittänyt. Sen Nafraím oli itse myöntänyt.

Ainoa lohtu oli, että sudet säästyivät. Juva ei enää metsästänyt niitä: sairaus ei ollut koskaan liittynyt susiin millään tavalla. Mutta hänellä oli yhä metsästäjensä. He eivät vain metsästäneet susia vaan ihmisiä. Monet huumasivat yhä itseään verihelmillä siitakin huolimatta, että tiesivät sen voivan johtaa susitautiin.

Mutta eivät niin monet, että tämä...

Juva kohtasi Homeen rukoilevan katseen ja toivoi voivansa vastata tälle. Voivansa sanoa tämän olevan ohitse syksyn tullessa, mutta hän oli jo valehdellut aivan liikaa. Koko kaupungille.

”Missään tapauksessa se ei ole meidän syytämme, Home”, Nolan sanoi irrottaessaan remmit kuolleen jalkojen ympäriltä. ”Meidän pitää lähteä siitä, että tilanne pahenee ennen kuin se paranee.”

Juva loi häneen kiittollisen katseen, ja mies vastasi siihen erikoisella hymyllä, joka sai Juvan muistamaan, että toiset pitivät Nolania hienostelijana. Heidän maailmassaan se tarkoitti, että Nolan tuoksui hyvältä eikä leikannut itse omia hiuksiaan. Mutta hän oli kaikkea muuta kuin hienostelija, eikä ollut milloinkaan kammonnut kovaa puurtamista. Jól yksin tiesi, miksi hän teki tätä kamalaa työtä, koska rahaa hän ei tarvinnut. Mutta eihän Juvakaan enää tarvinnut, joten Nolanin perustelu oli kaiketi sama. Jonkun piti hoitaa homma. Ja nykyään Nolan teki sen Broddmaria paremmin.

Juva kumartui ruumiin puoleen ja irrotti pihdit vyöstään. Lok voihkaisi ja käänsi selkensä. Juva katsoi Broddmariin, haastoi tämän äänettömästi protestoimaan, mutta mies oli jo kauan sitten lakannut säästämästä Juvaa pahimmalta. Tämä oli nyt Juvan työtä.

Hän avasi kuolleen suun, josta uhosi raa'an lihan ja happaman

viinin sairaalloinen haju. Kieli kylpi veressä. Nolan piteli hervotonta päätä paikoillaan Juvan vääntäessä irti terävät kulmahampaat. Toisen irrottaminen vaatikin voimaa, sillä se ei ollut kasvanut kokonaan näkyviin. Se oli vain työntynyt esiin ohuen lihariekaleen varassa roikkuvan tavallisen kulmahampaan alta.

Juva kääri hampaat nenäliinaan ja työnsi ne taskuunsa.

Hanuk palasi ja potkaisi viinipullon tieltään. ”Kehäkaarti tuli”, hän sanoi, ikään kuin portaista kuuluvasta töminästä olisi voinut erehtyä. Heitä oli paljon, ja he täyttivät kellarin hetkessä.

Broddmar taputti kädellään Juvan niskaa. ”Me lähdemme nyt, mene kotiisi ja nuku vähän.” Juva ei vastannut. Sanat tuntuivat aivan liian vähältä ja ne tulivat aivan liian myöhään. Ne olivat valhe, jota Broddmar kertoi itselleen. Että hän muka yhä oli tukipilari.

Juva nieli pettymyksensä. Hän antoi kaartilaisten hoitaa raivaushommat ja palasi yläkertaan Skarr kannoillaan. Portaiden puolivälissä lojui murskaantunut tiimalasi ja pari hammasratasta. Hän ymmärsi palvelijan sitoneen Skarrin kiinni kaappikelloon päästäkseen pitelemästä sitä. Juva huokaisi ja katsoi sutta, joka tuijotti takaisin. Juva olisi voinut vanhoja, että se olisi kohauttanut hartioitaan, jos olisi voinut.

Ylhäällä eteishallissa odottivat todisteet: lattialla mutkitteli säpäleiksi menneestä kaappikellosta alkunsa saanut puutikkujen vana. Augaa ja pikkutyttöä ei näkynyt missään, mutta muutama kaartilainen kuulusteli Hjarnia. Jos heillä oli miehistöpulaa, ei se ainakaan Kuninkaankukkulalla näkynyt, se oli varmaa. Valtakunnanneuvoston mies katseli heitä hämmentyneenä. ”En tiennyt Mildren edes juovan...”

Juva meni sisäpihalle. Siellä oli vähemmän väkeä kuin hän oli pelännyt, ja Náklaavin utuinen valo teki vaikeaksi arvioida elettiinkö päivää vai yötä jopa Heita-kuussa, joka sentään oli ainoa kesäkuukausi.

Ihmiset seisoivat ryhmissä mustien ruumisvaunujen luona keskenään mutisten. Väsyneinä. Peloissaan. Kun he näkivät Juvan, keskustelut vaikenivat. He vetäytyivät kauemmas ja päästivät hänet por-

tille. Tuijottivat häntä. Sutta. Juva veti hupun syvemmälle päähänsä, mutta tunsu itsensä yhä alastomaksi.

Verileilit riippuivat hänen selästään kuin lämpimät siivet. Yöpaitaan pukeutunut nainen oli kietonut käsivartensa ympärilleen kuin estääkseen lämpöä karkaamasta. ”Sinä lupasit, että tämä loppuisi!” hän huusi.

Purkaus sai toisetkin rohkaistumaan. ”Vardarit kostavat meille!” huusi vanhahko mies.

Juva kamppaili kuvotusta vastaan. Sanat veivät hänen voimansa, ja vasta nyt hän ymmärsi, kuinka vähän voimia hänellä oli alun perinkään ollut. Jalat kävivät painavammiksi ja hän käytti voimansa viimeiset rippeet päästäkseen portista tyhjälle kadulle.

Vardarit... Voi kyllä, he tulisivat kostamaan, siitä ei ollut epäilystäkään. Ennen kaikkea hänelle.

Satakaksi päivää siitä, kun hän oli huijannut Eydalaa Nákla-kehällä. Kun hän oli valehdellut ja sanonut, että Nafraímille osoitettu kirje näyttäisi tien paholaisen ja ikuisen elämän luo. Gaula yksin tiesi, mitä niiden kahden iäisen välillä oli sittemmin tapahtunut. Juva ei ollut aistinut kumpaakaan heistä sen jälkeen.

Armias Jól, anna heidän olla kuolleita.

”Juva!” Nolan juoksi portista ja pysähtyi äkkiä nähdessään, ettei Juva ollut ehtinyt sen kauemmaksi. Hän hieroi lyhyttä, vastaleikattua partaansa. ”Oletko varma, ettet tarvitse huomenna saattajaa?”

Juva pyyhki veret kädestään. ”Skarr pitää minusta huolen. Ja jos se nainen tietäisi mitä tein, olisin jo kuollut. Kaikki hyvin.”

Nolan rypisti otsaansa ja Juva ymmärsi hänen puhuvan jostain aivan muusta kuin Eydalasta. ”Tarkoitin kaupunginneuvostoa. He ovat kovassa paineessa, ties mitä he keksivät.”

”Ai...” Juva pakottautui hymyilemään. ”No, heidän pitäisi olla huolissaan siitä, mitä *minä* keksin. Hyvää yötä, Nolan.”

Juva päästi suden vapaaksi ja antoi sen johdattaa hänet läpi katu- ja loputtomien portaiden, kunnes hän ei enää ollut kaupungin yläpuolella vaan sen vankina. Meri katosi näkyvistä ja taivas muuttui ylikulkusiltojen rikkomiksi kaistaleiksi kujien yllä. Monet ylikulku-

silloista olivat niin lahoja, että romahtaisivat päivänä minä hyvänsä. Mutta siltä ne olivat näyttäneet jo kauan.

Skarr lisäsi vauhtia heidän tullessaan Lyhtyraitille. Broddmarin sudesta oli tullut Juvan susi. Broddmar oli koettanut monesti viedä sen kotiinsa, mutta se oli aina ennemmin tai myöhemmin löytänyt tien ulos ja ilmaantunut Juvan portaille.

Juva kaivoi avainta taskustaan. Ovi kiskaistiin auki, ja Kefla seiso i Juvan edessä huulet mutrussa. ”Olet myöhässä”, tyttö sanoi kädet lanteilla. Juva työnty i sisään hänen ohitse en. ”Mitä sinä touhuat, Kefla?! Et voi avata ovea kenelle tahansa, käytä nyt päätäsi!”

Kefla sulki takorautaoven niin, että synkässä eteishallissa kaikui. ”No kun minä tunsin Skarrin ja tiesin, että se olet sinä!”

”Sitä sinä et voi koskaan tietää, montako kertaa se on sanottava? Pitääkö minun heittää sinut kohta ulos?”

Juva katui sanojaan heti kun oli sanonut ne. Keflan ilme koveni, mutta silmissä näky i pelko. Juva riisui valjaansa ja poimi jalkajousen ja verileilit ennen kuin ne putosivat lattialle. Hän kuori punaisen puvun yltään ja paiskasi sen mustalle, takorautaiselle porraskaiteelle. ”Täällä ei ole turvallista, kuten hyvin tiedät.”

Kefla tuhahti. ”Sinulla on rautaovi! Olet naulannut kiinni kaikki ikkunat, paitsi merenpuoleiset, ja sinulla on susi! Miten täällä voisi enää olla turvallisempaa?”

”Sinun täytyy olla varovaisempi, Kefla. Sitä minä tarkoitan.”

Kefla heilautti otsatukkaansa ja murjotti. ”Varovaisempi niin kuin sinä? Riehut pitkin kaupungin katuja keskellä yötä, tapat susitautisia, aina yksin... Ai sillä tavalla varovainen?”

Juva etsi hyvää vastausta. Kefla oli terävämpi kuin kaksitoista-vuotiaan olisi kuulunut olla, kadulla vietettyjen vuosien kovettama.

”En ole yksin, minulla on Skarr ja metsästäjät. Ja olen oppinut tunnistamaan iäiset. Sinä et vielä ole.”

”Olenhan! Yhtä hyvin kuin sinäkin!”

Juva huokaisi. ”Mutta et tunne eroa. Et tiedä, kuka...” Hän ei sanonut lausettaan loppuun.

Kuka niistä on hirviö, Eydala.

Miksei se kammottava nainen ollut vielä lähtenyt hänen peräänsä? Nafraímin oli täytynyt kertoa kaikki, kirjeestä ja Grífiestä, jonka hän oli itse nähnyt lähtevän tästä maailmasta. Oliko verenpuute tehnyt jo selvän sekä Nafraímista että Eydalasta? Vai olivatko he tapaneet toisensa ennen kuin Eydala sai tietää totuuden? Juva tarrasi kiinni ajatukseen, mutta tiesi, että olisi elänyt aivan toisenlaista elämää, jos olisi oikeasti uskonut siihen. Ja nukkunut öisin.

Hän meni kirjastohuoneeseen, täytti lasin ruisviinalla ja istuutui sohvaan. Skarr asettui makaamaan hänen jalkoihinsa. Sen turkki loisti keskiyön auringossa, joka loi säteitään ikkunoiden pienojen lomasta. Aallot löivät kallioihin ulkona ja vahvistivat tunnetta siitä, että hän oli laivassa, niin kuin ne aina olivat tehneet.

Kalmapuu hehkui takassa, ja aivan lähellä oli pöytä, jonka ääressä kuolleet olivat istuneet kuin nuket. Solde. Ogy, ja muut verenlukijat. Nafraímin rikos. Ja hormin vieressä seiso i kaappi, jonka naurettava täytetty korppi jakeli ennustuksia. Kaappi, joka oli kätkenyt kuilun ja perheen vuosisataisen synnin.

Grífin.

Petoksen muistomerkki. Ja hänen oman älyttömyytensä.

Juva tyhjensi lasinsa ja sysäsi sen kauemmaksi pöydällä. Hän ei ollut käynyt alhaalla Grífin lähdettyä. Ei kertaakaan. Mitä hän siellä olisi tehnyt? Toistellut kaikkia heidän keskustelujaan kuin älykkääpiö? Etsinyt merkkejä petoksesta? Haistellut hänen tuoksuaan?

Juva säpsähti huomattessaan liikettä ja tajusi torakhtaneensa. Hän hapuili vaistomaisesti jalkajoustaan, mutta se olikin vain Kefla, joka ryömi sohvalle hänen viereensä. Juva kietoi käsivartensa laiha ruumiin ympärille ja mutisi. ”Voimme mennä tapaamaan toisia huomenna.”

”Oikeasti? Lupaako?”

”Kokouksen jälkeen. Lupaani”, Juva vastasi, vaikka oli luvannut itselleen, ettei enää koskaan lupaisi mitään.